13/05/2020

Η αρχή της Δημιουργίας και η Σοφία το Θεού

/ Ορθόδοξες Προβολές

«Στην αρχή δημιούργησε ο Θεός τον ουρανό και τη γη». Αξίζει εδώ να απορήσει κανείς, για ποιο σκοπό ο μακάριος αυτός προφήτης, ο οποίος γεννήθηκε ύστερα από πολλές γενεές, μάς εξιστορεί αυτά. Ούτε απλώς, ούτε τυχαίως. Επειδή λοιπόν, όταν από την αρχή δημιούργησε ο Θεός τον άνθρωπο, συζητούσε με τους ανθρώπους, όπως ήταν δυ-νατόν να ακούσουν οι άνθρωποι. Έτσι πράγματι ήλθε προς τον Αδάμ· έτσι τιμώρησε τον Κάιν· έτσι μίλησε προς τον Νώε· έτσι φιλοξενήθηκε από τον Αβραάμ. Όταν όμως ολόκληρο το ανθρώπινο γένος παρεκτράπηκε σε μεγάλη κακία, ούτε τότε αποστράφηκε τελείως το ανθρώπινο γέ-νος ο Δημιουργός του σύμπαντος· αλλά επειδή είχαν γίνει εις το εξής ανάξιοι της ομιλίας του, επιθυμώντας να ανανεώσει πάλιν τη φιλική του διάθεση προς αυτούς, σαν σε ανθρώπους που έχουν απομακρυνθεί απ’ αυτόν στέλλει επιστολές, έλκοντας κοντά του ολόκληρο το ανθρώπινο γένος. Και αυτές τις επιστολές έστειλε μεν ο Θεός, τις έφερε δε ο Μωυσής. Τί λένε λοιπόν οι επιστολές;

«Στην αρχή δημιούργησε ο Θεός τον ουρανό και τη γη». Προσέχετε αυτόν τον

θαυμαστό προ-φήτη, και το εξαιρετικό γνώρισμα που υπάρ-χει σ’ αυτόν. Διότι όλοι οι άλλοι προφήτες είπαν εκείνα που θα γίνουν μετά πολύ χρόνο ή που επρόκειτο να συμβούν κατά την εποχή τους· ο μακάριος όμως αυτός, ενώ είχε ζήσει ύστερα από πολλές γενεές, οδηγούμενος από το χέρι του Θεού αξιώθηκε να πει εκείνα, που δημιουργήθηκαν από τον Κύριο του σύμπαντος, πριν αυτός γεννηθεί. Γι’ αυτό και άρχισε τον λόγο του έτσι· « Στην αρχή δημιούργησε ο Θεός τον ουρανό και τη γη»· σχεδόν προς όλους μας φωνάζει με καθαρή φωνή και λέει· μήπως λοιπόν τα λέω αυτά διδασκόμενος από άνθρωπο; Εκείνος που από το μηδέν έφερε αυτά στην ύπαρξη, αυτός παρακίνησε και την δική μου γλώσσα στην εξήγησή τους. Σαν να μη τα ακούμε λοιπόν πλέον αυτά από τον Μωυσή, αλλά από τον ίδιον τον Θεό των πάντων με την γλώσσα του Μωυσή, έτσι ας προσέχουμε στα λεγόμενα, παρακαλώ, αφού αφήσουμε τους δικούς μας λογισμούς, διότι λέει η Γραφή, «Οι λογισμοί των ανθρώπων είναι δειλοί και ασταθείς οι σκέψεις τους».

Ας δεχόμαστε με πολλή ευγνωμοσύνη τα λεγόμενα, χωρίς να υπερβαίνουμε το ανθρώπινο μέτρο, ούτε να ασχολούμαστε με έργα ανώτερα από εμάς· πράγμα που έχουν πάθει οι εχθροί της αλήθειας, επειδή θέλησαν όλα να τα επιτρέψουν στους λογισμούς τους και δεν κατανόησαν ότι είναι αδύνατον η ανθρώπινη φύση να εξετάζει λεπτομερεια-κά τη δημιουργία του Θεού. Και γιατί λέω τη δημιουργί-α του Θεού; Αλλά ούτε είναι δυνατόν να εξετάσουμε την τέχνη του συνανθρώπου μας. Διότι πες μου, πώς από την μεταλλοτεχνία γίνεται ο χρυσός; ή πώς καθαρίζεται το γυαλί από την άμμο; Δεν μπορείς να απαντήσεις. Εάν λοιπόν αυτά, τα οποία βρίσκονται μπροστά μας και τα οποία κάνει η ανθρώπινη σοφία εξαιτίας της φιλαν-θρωπίας του Θεού, δεν είναι δυνατόν να κατανοήσεις, όσα δημιουργήθηκαν από τον Θεό προσπαθείς να εξετάσεις άνθρωπε; Και ποιά συγγνώμη θα μπορέσεις να έχεις; και ποιά απολογία, αφού έχεις φθάσει σε τέτοια παραφροσύνη και φαντάζεσαι τα ψηλότερα από την φύση σου; Διότι το να λες, ότι τα όντα έχουν γίνει από υπάρχουσα ύλη και να μην αναγνωρίζεις ότι τα δημιούργησε αυτά από το μηδέν ο δημιουργός του σύμπαντος, θα ήταν απόδειξη της μεγίστης παραφροσύνης.

Αποστομώνοντας λοιπόν τους αγνώμονες ο μακάριος αυτός προφήτης, όταν επρόκειτο να αρχίσει το βιβλίο του, έτσι άρχισε· «Στην αρχή δημιούργησε ο Θεός τον ουρανό και τη γη». Όταν λοιπόν ακούσεις το, «Δημιούργησε», τίποτε άλλο να μην εξετάζεις, αλλά σκύβοντας το κεφάλι, πίστευε σ’ αυτό, που ειπώθηκε. Διότι ο Θεός είναι εκείνος, που δημιουργεί και μεταβάλλει τα πάντα, και σύμφωνα με το θέλημά του αλλάζει την μορφή των πάν-των.

Και πρόσεχε την υπερβολική συγκατάβαση· τίποτε δεν αναφέρει για τις αόρατες δυνάμεις, ούτε λέει, στην αρχή δημιούργησε ο Θεός τους αγγέλους ή τους

αρχαγγέλους· δεν ακολούθησε αυτόν τον τρόπον της διδασκαλίας απλά, ούτε τυχαία. Επειδή λοιπόν μιλούσε στους Ιουδαίους, οι οποίοι ήσαν προσκολλημένοι στα παρόντα και δεν μπορούσαν να φαντασθούν τίποτε νοητό, κατ' αρχήν από τα αισθητά πράγματα τους οδηγεί προς τον Δημιουργό των πάντων, για να τον προσκυνήσουν, αφού γνωρίσουν καλά από τα δημιουργήματα τον ποιητή του παντός, και να μη παραμείνουν στα κτίσματα. Διότι εάν και, αφού έγινε αυτό, δεν σταμάτησαν να θεοποιούν τα κτίσματα και να δείχνουν τον σεβασμό τους στα πλέον περιφρονημένα από τα ζώα, σε ποιο σημείο παραφροσύνης δεν θα παρασύρονταν, εάν δεν έδειχνε τόσο μεγάλη συγκατάβαση ο Θεός; […]

Επειδή λοιπόν γνώριζε, ότι η διδασκαλία αυτή ήταν κατάλληλη γι' αυτούς, χρησιμοποίησε αυτόν τον τρό-πο. Διότι σύμφωνα προς εκείνους, που δέχονταν τα διδάγματά του, έτσι και δίδασκε, οδηγούμενος από το Άγιο Πνεύμα. Και για να μάθεις, ότι η διαφορά των ανθρώπων και η βραδύνοια των ακροατών γίνεται η αιτία αυτού, άκουσε τον Παύλο, που όταν έγραφε προς τους Κολοσσαείς, δεν χρησιμοποιούσε τον ίδιον τρόπο, αλλά διαφορετικά μιλούσε προς αυτούς και έλεγε: «Διότι δι' αυτού δημιουργήθηκαν όλα, όσα υπάρχουν στους ουρανούς και στη γη, τα ορατά και τα αόρατα, είτε είναι οι θρόνοι, είτε οι κυριότητες, είτε οι αρχές, είτε οι εξουσίες, όλα δι' αυτού και δι' αυτόν έχουν δημιουργηθεί». Και ο Ιωάννης δε, ο υιός της βροντής, φώναζε λέγοντας· «Όλα έγιναν δι' αυτού και χωρίς αυτόν δεν έγινε τίποτε».

Ο Μωυσής όμως δικαιολογημένα δεν μίλησε έτσι· ούτε βέβαια ήταν λογικό να δώσει στερεά τρο-φή σ' εκείνους, που έπρεπε ακόμη να τρέφονται με γά-λα. […]Τώρα λοιπόν μάθαμε την αιτία της συγκαταβάσεως, και ότι μι-λώντας κατάλληλα στους ακροατές, καθοδηγούμενος από το Άγιο Πνεύμα, όλα τα παρουσίασε, εκριζώνοντας όλες μαζί τις αναφυόμενες σαν ζιζάνια αιρέσεις στην εκκλησία με το να πει· «Στην αρχή δημιούργησε ο Θεός τον ουρανό και τη γη». […]Πρόσεξε, ότι και από αυτόν τον τρόπο της δημιουργίας διαλάμπει η θεία φύση, διότι κάνει την δημιουργία αντίθετα προς την ανθρώπινη συνήθεια, αφού εξέτεινε πρώτα τον ουρανό και τότε άπλωσε κάτω από αυτόν την γη· προηγου-μένως την οροφή και ύστερα το θεμέλιο. Ποιός είδε; ποιός άκουσε; Διότι στην μεν ανθρώπινη δημιουργία δεν θα ήταν δυνατόν να συμβεί αυτό ποτέ· όταν δε ο Θεός προστάζει, στο θέλημά του υποχωρούν και υπακούουν όλα. Ας μην εξετάζουμε λοιπόν με τον ανθρώπινο λογισμό τα έργα του Θεού, αλλά οδηγούμενοι από τα έργα, ας θαυμάζουμε τον Δημιουργό. «Διότι οι αόρατες τελειότητες του Θεού, λέει η Γραφή, αφ' ότου δημιουργήθηκε ο κόσμος, βλέπονται καθαρά εννοούμενες στα δη-μιουργήματα».

Εάν όμως θα επιμένουν οι εχθροί της αλήθειας λέγοντας ότι είναι αδύνατον να παραχθεί κάτι από το μηδέν, θα τους ρωτήσουμε· ο πρώτος άνθρωπος πλάσθηκε από χώμα ή από τίποτε άλλο; Οπωσδήποτε θα πουν, ότι από χώμα πλάσθηκε και θα συμφωνήσουν. Ας μας πουν λοι-πόν, πώς από το χώμα έγινε η φύση της σάρκας. Διότι από το χώμα θα μπορούσε να γίνει πηλός και πλίνθοι και κεραμίδια και όστρακα· πώς λοιπόν έγινε η φύση της σάρκας; Πώς τα οστά, και τα νεύρα και οι αρτηρίες και το λίπος και το δέρμα και τα νύχια και οι τρίχες, και ενώ υπήρχε μία ουσία ποιότητες διαφόρων ουσιών; Αλλά σ’ αυτά δεν θα μπορέσουν να απαντήσουν ποτέ. Και γιατί λέγω για το δικό μας σώμα; Για τον άρτο, που καθημερινά τρώμε, ας μας πουν, πώς, ενώ αποτελείται από ένα είδος, μεταβάλλεται σε αίμα και θερμότητα και χολή και διαφόρους χυμούς. Και αυτός μεν έχει πολλές φορές το χρώμα του σιταριού· το αίμα όμως είναι κόκκινο ή μαύρο. Εάν λοιπόν αυτά, που καθημερινά βλέπουμε, δεν θα μπορέσουν να μας εξηγήσουν ποτέ, βεβαίως πολύ λιγότερο δεν θα μπορέσουν να πουν για τα άλλα δημιουργήματα του Θεού.

Άλλα εάν και ύστερα από τόσες πολλές αποδείξεις θα επιμένουν, επειδή θέλουν να ενισχύουν τη δική τους φιλονικία, εμείς ούτε έτσι θα σταματήσουμε να λέμε πάλιν τα ίδια προς αυτούς· «Στην αρχή δημιούργησε ο Θεός τον ουρανό και τη γη». Διότι αυτός μόνον ο λόγος είναι σε θέση να καταρρίψει όλους τους πύργους των εχθρών και να εκριζώσει από αυτά τα θεμέλια όλους τους ανθρώπινους λογισμούς· και εάν θα θελήσουν αργά κάποτε να απομακρυνθούν από τη φιλονικία, θα μπορέσει να

τους οδηγήσει στο δρόμο της αλήθειας.

«Η δε γη ήταν, λέει, αόρατη και άμορφη». Για ποιό λόγο, πες μου, τον μεν ουρανό τον έκανε λαμπρό και τέλειο, τη δε γη παρουσίασε χωρίς μορφή; Δεν τα έχει κάνει αυτά τυχαία, αλλά, αφού κατανοήσεις τη δη-μιουργία του από το καλύτερο μέρος της κτίσεως, να μην αμφιβάλλεις καθόλου στη συνέχεια, ούτε να νομίσεις ότι αυτό έχει γίνει εξαιτίας της ελλείψεως δυνάμεως. Άλλωστε και για άλλο λόγο την έκανε χωρίς μορφή. Επειδή λοιπόν αυτή είναι και τροφός και μητέρα μας, και από αυτήν έχουμε πλασθεί και τρεφόμαστε, και αυτή γίνεται σ’ εμάς και πατρίδα και κοινός τάφος και σ’ αυτήν πά-λιν επιστρέφουμε, και απολαμβάνουμε τα πάρα πολλά αγαθά διά μέσου αυτής· για να μην την τιμήσει το ανθρώπινο γένος περισσότερο από την αξία της, εξαιτίας της αναγκαιότητας της ωφέλειάς της, την παρουσιάζει σε σένα πρώτα χωρίς μορφή και σχήμα, για να μην υπολογίσεις στη φύση της γης τις ευεργεσίες, που προέρχονται από αυτήν, αλλά σ’ εκείνον, που την έφερε από το μηδέν στην ύπαρξη. Γι’ αυτό λέει· «Η δε γη ήταν αόρατη και άμορφη».

Ίσως αμέσως και από την αρχή στρέψαμε τη διάνοιά σας στα βαθύτερα νοήματα· γι’ αυτό πρέπει να σταματήσουμε το λόγο σ’ αυτό το σημείο, αφού παρακαλέσουμε την αγάπη σας να θυμάστε όσα είπαμε και πάντοτε να τα έχετε ζωηρά αποτυπωμένα στην μνήμη σας.

Διότι εάν τα θυμάστε αυτά και εκείνα που θα σπείρουμε αργότερα, θα δεχτείτε με μεγαλύτερη προθυμία και εμείς θα πούμε εκείνα, που χορηγεί η χάρις του Θεού, με περισσότερη προθυμία και αφθονία, όταν δούμε τη βλάστηση εκείνων, που ήδη σπείραμε. Επειδή και ο γεωργός όταν δει να φυτρώνουν οι σπόροι, εξετάζοντας με πολλή προθυμία τα χωράφια, σπεύ-δει γρήγορα να σπείρει και άλλους σπόρους.

Πηγή: pemptousia.gr